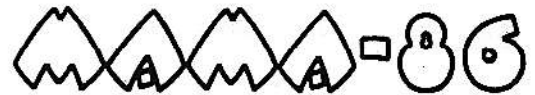

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

ALL-UKRAINIAN ENVIRONMENTAL
NGO NETWORK

Вих. № 243 від «15» серпня 2008 р.

(Handwritten signature)

Прем'єр-міністру України
Тимошенко Ю. В.

Копія: міністру охорони навколишнього природного середовища України
Філіпчуку Г. Г.

*Щодо підтримки
ініціативи Уряду України з
розробки та прийняття
Закону України про заборону спалювання сміття*

Шановна Юліє Володимирівно!

Всеукраїнська екологічна громадська організація «МАМА-86», яка має 18-річний досвід роботи з питань охорони навколишнього природного середовища і здоров'я населення та впливовий авторитет серед небайдужих до проблем довкілля громадян, політиків та науковців країни, з глибоким задоволенням підтримує ініціативу Уряду України щодо розробки Закону України про заборону спалювання сміття та сподівається, що цей закон буде прийнято Верховною Радою України після відкриття чергової сесії 1 вересня 2008 р. якнайшвидше.

Проблема поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) існує тисячі років з моменту виникнення людської цивілізації. Але в останні десятиріччя ця проблема набула великої загостреності у зв'язку з появою нових матеріалів та речей в життєвому обігу людей. Це привело до суттєвої зміни морфології ТПВ та появи в ній додаткових фракцій, які насичені шкідливими для довкілля та здоров'я людей компонентами (пластик, важкі метали, інші токсичні компоненти).

За оцінками експертів склад сучасних ТПВ виглядає приблизно наступним чином: папір та картон – 41%; сміття – 17,9%; гума, шкіра та деревина – 8,1%; харчові відходи – 7,5%; метали – 8,7%; скло – 8,2%; інше – 8,6%.

Підраховано, що кожного року 1 мешканець міста утворює приблизно 1 т ТПВ.

Проблема поводження з ТПВ ускладнюється все зростаючою кількістю їх накопичення та низькою швидкістю їхнього розкладання у оточуючому середовищі.

Світовий досвід свідчить про існування трьох головних шляхів поводження з ТПВ:

1. Складування або навіть захоронення таким чином, щоб ТПВ не впливали на навколишнє середовище.
2. Знищення ТПВ шляхом спалювання.
3. Очищення ТПВ від шкідливих компонентів та їх утилізація з метою добування ресурсоцінних компонентів.

Складування ТПВ на сміттєзвалищах (по цьому шляху йде зараз Україна) є найбільш недосконалим та екологічно небезпечним способом поводження з ними. Стічні води звалищ, які є токсичними, забруднюють ґрунти, поверхневі та ґрунтові води на великі відстані від місць розташування звалищ. Самозапалення ТПВ та їх гниття на сміттєзвалищах призводить до викидів в повітря токсичних речовин.

Спалювання ТПВ на сміттєзвалищах та сміттєспалювальних заводах (ССЗ) є найбільш небезпечним для здоров'я людей і навколишнього середовища, а також найвідсталішим і найдорожчим способом поводження з відходами.

Для населення найшкідливіше те, що будь-який ССЗ, навіть оснащений найкращими фільтрами, викидає в атмосферу коктейль небезпечних сполук, найстрашнішими з яких є діоксини. Крім того, спалювання непідготовленого, невідсортованого сміття, де побутові відходи змішані, наприклад, з так званими електронними відходами, а також, найчастіше з медичними відходами, призводить до того, що в процесі горіння таких відходів ртуть, кадмій, бром, хлор та фтор вивільняються і осідають на фільтрах. В подальшому ці фільтри стають високотоксичними, і їх доведеться десь ховати. Крім того, при спалюванні відходів утворюється багато високотоксичної золи та шлаків, з якими теж потрібно в подальшому щось робити.

«Інсінератор (сміттєспалювач) є машиною, що виробляє з порівняно безпечних матеріалів токсичні речовини, які забруднюють навколишнє середовище», – влучно зауважив Джеф Бейлі, один з авторів Wall Street Journal.

Внаслідок громадського супротиву бум будівництва сміттєспалювальних заводів (ССЗ) 80-х років в США закінчився практичним припиненням індустрії сміттєспалювання наприкінці 90-х. В зв'язку з впровадженням альтернативних спалюванню технологій поводження з ТПВ та застосування програм роздільного збору, повторного використання, переробки сміття, попит на ССЗ в Європі за останнє десятиріччя різко знизився.

Сьогодні, законодавство 15 країн містить часткову заборону на спалювання відходів, а законодавство Філіппін повністю забороняє спалювання ТПВ. Міжнародне законодавство також впливає на згорання діяльності ССЗ, тому що сміттєспалювання протирічить трьом основним принципам міжнародних угод: перестороги, запобігання та обмеження транскордонних ефектів. Україна також є стороною багатьох цих угод, наприклад, глобальної Конвенції про Стійкі органічні забруднювачі (СОЗ). Дві (діоксини і фурани) з дванадцяти хімічних речовин, на які

конвенція накладає заборону, є побічними продуктами спалювання відходів. Це говорить про практичний кінець ери ССЗ в світі.

Одним-єдиним безпечним шляхом поводження з твердими побутовими відходами, яким йде цивілізований світ, є мінімізація утворення сміття та його спрямування на «друге життя».

Для цього потрібні **дві програми**.

Перша програма повинна забезпечити боротьбу з відходами (поліетиленові пакети, рекламне сміття, пакувальні матеріали, тощо), причому не на кінці ланцюжка, коли вони вже стали сміттям, а створити умови запобігання їх утворенню.

Друга програма повинна забезпечити перенаправлення потоків сміття зі ССЗ та звалищ у вторинне використання. Одним з елементів такого поводження з ТПВ є система роздільного збору відходів та створення умов для її високоефективного застосування.

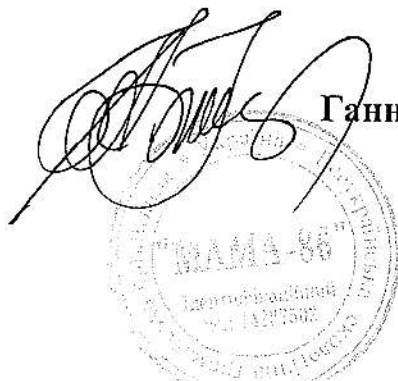
Ми вважаємо, що хвиля ініціатив мерів великих міст з будівництва ССЗ, що котиться Україною, викликана небажанням системно працювати над вирішенням дійсно складної проблеми безпечного поводження з побутовими відходами. А в зв'язку зі згортанням діяльності ССЗ в Європі, підтримка їх розвитку в Україні всупереч здоровому глузду, особливо шляхом ввезення технологій спалювання з країн ЄС, набуває для наших управлінців вищої ланки ознак корупційних дій.

Що ж стосується аргументів про вигоди отримання електричної енергії при спалюванні ТПВ, то зазвичай не менше 80% виробленої ССЗ енергії використовується на власні потреби заводу. Згідно досліджень Лондонської школи економіки (2001), енергія, що отримується від спалювання ТПВ, складає тільки 5% від енерговитрат на вироблення матеріалів, які складають ТПВ. То ж, стратегія «другого життя» відходів і є джерелом отримання додаткової енергії шляхом енергозбереження.

Тому, ми щиро сподіваємося, що розробка та прийняття Закону України про заборону спалювання сміття допоможе впровадити дієві механізми безпечного і екологічно дружнього вирішення проблеми твердих побутових відходів в Україні та забезпечить можливості для національного бізнесу перетворити сміття в доходи.

З повагою,

Президент

Ганна Голубовська-Онісімова